

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/59950,Kolejne-akta-dotyczace-zabojstwa-ksiedza-Jerzego-Popieluszki-dostepne-w-Archiwum.html>
28.02.2026, 18:08

Kolejne akta dotyczące zabójstwa księdza Jerzego Popiełuszki dostępne w Archiwum IPN w Warszawie

W okresie od lutego do sierpnia 2018 r. Archiwum IPN w Warszawie wzbogaciło się o materiały sprawy zabójstwa księdza Jerzego Popiełuszki i spraw pokrewnych, dotyczących m.in. „sprawstwa kierowniczego” generałów Władysława Ciastonia i Zenona Płatka, które zostały przekazane przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie oraz Komendę Główną Policji (Główne Archiwum Policji).

Materiały dotyczące *stricto* sprawy zabójstwa powstały w toku śledztwa i procesów zabójców księdza Popiełuszki m.in. w Sądzie Wojewódzkim i w Prokuraturze Wojewódzkiej w Toruniu oraz w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie. Oprócz obszernego materiału dowodowego – setek zeznań oskarżonych i świadków, protokołów eksperymentów, okazań, wizji lokalnych, oględzin, konfrontacji, materiałów poglądowych, dokumentacji fotograficznej, zeznań milicjantów, którzy uczestniczyli w akcji wydobycia zwłok księdza Popiełuszki z Wisły, protokołu sekcji zwłok i opinii biegłych – znajdują się w nich też wycinki z gazet i liczna korespondencja, w tym listy od obywateli domagających się ukarania sprawców „ohydneho mordu”.

Ciekawe mogą być również materiały – ostatecznie umorzonej – sprawy przeciwko J. Popiełuszcze o „nadużywanie wolności sumienia i wyznania na szkodę interesów PRL” z lat 1982–1984. Dzięki nim możemy poznać prowadzone wobec księdza Popiełuszki działania operacyjne, poprzedzające uznanie go za osobę niebezpieczną dla władz komunistycznych i ostatecznie zabójstwo – o prowadzonej inwigilacji i jej skali, stenogramy kazań, podsłuchów, rozmów i korespondencja między MSW i Episkopatem dot. „zdyscyplinowania” księdza Popiełuszki odnośnie do jego „politycznych” i anty-PRLowskich kazań.

Wśród otrzymanych dowodów rzeczowych zebranych w sprawie znajduje się m.in. marynarka kierowcy księdza Popiełuszki, Waldemara Chrostowskiego, którą nosił w noc zabójstwa, a także osobiste kalendarze księdza Popiełuszki z odręcznymi wpisami i jego skorowidze teleadresowe.

Akta sprawy przeciwko W. Ciastoniowi i Z. Płatkowi zawierają nie tylko materiały śledztwa i procesów generałów (w tym przesłuchania Wojciecha Jaruzelskiego i Czesława Kiszczaka), ale też materiały dot. planów MSW związanych z ochroną papieża przed ewentualnym zamachem, raport operacji „Zorza”, plan działań prewencyjnych MSW w związku z przyjazdem papieża (pogadanki z księżmi) i neutralizacji „Solidarności”. Materiały te mogą być ciekawe nie tylko ze względu na podjętą próbę ukarania mocodawców zabójstwa, w

tym w nowych okolicznościach politycznych, tj. po 1989 roku, ale też poszerzające się kręgi śledztwa, zahaczające o relacje państwo–kościół osób i osoby z najwyższych kręgów władzy PRL, MSW i SB.

Wreszcie dwa tomy akt Biura Operacyjnego KG MO, których klauzula tajności została zdjęta dopiero w maju i lipcu br., zawierające materiały trzech operacji: „Bumerang I” (zabezpieczenia trasy konwoju specjalnego czterech osób oskarżonych o porwanie i zabójstwo ks. Jerzego Popiełuszki z Aresztu Śledczego w Warszawie do Aresztu Śledczego w Toruniu, tj. dowóz oskarżonych na rozprawę), „Bumerang II” (zabezpieczenia trasy konwoju z Aresztu Śledczego w Toruniu do Aresztu Śledczego w Warszawie, tj. odwiezienie oskarżonych do aresztu po rozprawie) oraz „Pająk” (plan zabezpieczenia operacyjno-fizycznego rozprawy karnej zabójstwa). Interesujące są nie tylko z powodu możliwości poznania zaangażowanych sił i środków i tła przygotowań do procesu, ale też ze względu na zidentyfikowane zagrożenia, jak chociażby możliwą próbę zamachu na oskarżonych przez osoby obawiające się ujawnienia „nazwisk” zamieszanych w sprawę, a także fanatyków religijnych jako odwet za zabójstwo itp.

Dzięki tym materiałom można będzie zweryfikować dotąd niedostępne – i zastąpione domysłami – ustalenia lub takie, które przedostawały się do opinii publicznej w bardzo skąpym zakresie, z zebrany obszernym materiałem śledztwa i procesów.

Wymienione materiały dotyczące zabójstwa księdza Jerzego Popiełuszki są dostępne dla zainteresowanych osób w Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie.

oprac. B. Witowicz